

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**I RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

YANVAR, 2026

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

ANJUMANLAR PLATFORMASI

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**I RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, yanvar

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar. I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 2-jild, 1-son (yanvar, 2026-yil). – 80 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 8-yanvar

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Foziljonov Khojiakbar

KEY STAGES OF RECOVERY OF VISUAL INFORMATION FROM SIDE ELECTROMAGNETIC RADIATION VIDEO PATHS OF COMPUTING SYSTEMS 5-9

IQTISODIYOT FANLARI

Murtazayev Isabek

ZARAFSHON MINTAQASI SHAROITIDA

BUXORO VILOYATI SANOAT RIVOJLANISHI 10-13

Mamanov Muxammadamin

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA TURIZM KORXONALARINI SAMARALI

BOSHQARISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI 14-18

FALSAFA FANLARI

Rahmatullayev Mardonbek

KIBER MAKONDA ERKINLIK VA XAVFSIZLIKNING ETIK CHEGARALARI 19-24

FILOLOGIYA FANLARI

Muzaffarov Javlon

UZUKLAR HUKMDORI" ROMANIDA ARXAIIK EPOS AN'ANALARI RIVOJI 25-27

Po'latova Lobar

O'ZBEKISTON MTRK AXBOROT DASTURLARIDA BOSHLOVCHINING NUTQ MADANIYATI VA

UNING AUDITORIYAGA TA'SIRI 28-36

PEDAGOGIKA FANLARI

Xomidjonov Abrorjon

PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ORQALI O'QUV MOTIVATSIYASINI OSHIRISH

STRATEGIYALARI 37-42

Buriyeva Sobira

YAPONIYADA MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI RAHBARLARINI TAYYORLASH VA

QAYTA TAYYORLASH TIZIMINING O'ZIGA XOS JIHATLARI 43-46

Nodirova Feruza

SHE'RIYATDA BADIY OBRAZNING O'ZIGA XOSLIGI

(Sa'dulla Hakim she'riyati misolida) 47-54

Sodiqova Gulnora

XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASIDA ISH BERUVCHILARNI KASBIY TA'LIM TIZIMIGA

JALB QILISHNING SAMARALI MEXANIZMLARI 55-60

Arustamyan Yana, Toshpulatov Omonullokhon

DATA-DRIVEN MANAGEMENT AND MANAGEMENT INFORMATION SYSTEMS (MIS) IN

UZBEK HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 61-64

Djamilov Nurali

TARIX DARSLARIDA TARIXIY ATAMALARNI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK

TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH 65-67

Abdullayeva Muyassar

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING TA'LIM MUHITIGA MOSLASHUVIDA SOG'LIQNI

SAQLASH TEXNOLOGIYALARINING ROLI 68-70

TIBBIYOT FANLARI

Hurmatmatova Nigina

ДЕМЕНЦИЯ: ЭТИОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ И СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ

К РАННЕЙ ДИАГНОСТИКЕ 71-73

PSIXOLOGIYA FANLARI

Ismoilov Temurbek

VERBAL KOMMUNIKATSIYA ORQALI AUDITORIYA BILAN

SAMARALI MULOQOT O'RNATISH 74-79

YAPONIYADA MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI RAHBARLARINI TAYYORLASH VA QAYTA TAYYORLASH TIZIMINING O'ZIGA XOS JIHATLARI

Sobira Buriyeva

Magistratura bosqichi talabasi,
Toshkent shahridagi Puchon Universiteti,
Toshkent, O'zbekiston

Annotatsiya: Maktabgacha ta'limda yetakchilik ta'lim sifati va umuman muassasa samaradorligini ta'minlashning hal qiluvchi omillaridan biri sifatida tobora ko'proq e'tirof etilmoqda. Yaponiyada maktabgacha ta'lim muassasalari rahbarlarini tayyorlash va qayta tayyorlashning o'ziga xos tizimi ishlab chiqilgan bo'lib, u yuqori malaka talablari, uzluksiz kasbiy rivojlanish va boshqaruv tizimi bilan ajralib turadi. Ushbu maqolada mazkur rahbarlarni tayyorlashning yapon modelining asosiy xususiyatlari tahlil qilinadi. Bu statistik ma'lumotlar va dasturiy hujjatlarga tayangan holda amalga oshiriladi. Malakaga ega bo'lish bosqichlari, qayta tayyorlash mexanizmlari, sifati ta'minlash tartibi, madaniy qadriyatlarining rahbarlik faoliyatiga ta'siri kabi masalalarga alohida e'tibor beriladi. Statistik ko'rsatkichlarga qaraydigan bo'lsak, Yaponiyada erta yoshdagi bolalar ta'limi qamrovi darajasi yuqoriligi va sohadagi rahbar kadrlar tarkibi nisbatan yuqori malakaga ega ekanligiga guvoh bo'lamiz. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Yaponiyaning tizimli va madaniy jihatdan qo'llab-quvvatlangan yondashuvi maktabgacha ta'lim tizimida umumiy barqarorlik va sifati ta'minlashga xizmat qiladi hamda xalqaro amaliyot uchun foydali ma'lumotlar beradi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, pedagogik yetakchilik, malaka oshirish, erta yoshdagi bolalar ta'limi, sifati ta'minlash, xalqaro tajriba.

PREPARATION AND RETRAINING SYSTEM OF PRESCHOOL EDUCATION LEADERS IN JAPAN: SPECIFIC FEATURES

Sobira Buriyeva

Master's student,
Bucheon University in Tashkent, Tashkent, Uzbekistan

Annotation. Leadership in preschool education is increasingly recognized as one of the decisive factors in ensuring the quality of education and the effectiveness of the institution as a whole. In Japan, a unique system of training and retraining of heads of preschool educational institutions has been developed, which is characterized by high qualification requirements, mandatory continuous professional development and a strong management system. This article analyzes the main features of the Japanese model of training these managers. This is done based on statistical data and programme documents. Special attention is paid to such issues as stages of qualification pathways, retraining mechanisms, the procedure for ensuring quality and the influence of cultural values on managerial activity. If we look at statistical indicators, we can see that the level of coverage of early childhood education in Japan is high and the composition of managerial personnel in the field has relatively high qualifications. The research results show that Japan's systematic and culturally supported approach serves to ensure overall stability and quality in the preschool education system and provides useful information for international practice.

Key words: preschool education, educational leadership, professional development, early childhood education, quality assurance, international practice

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i1/n08>

So'nggi o'n yilliklarda xalqaro tadqiqotlar yetakchilikni erta yoshdagi bolalar ta'limi tizimida sifati belgilovchi asosiy omil sifatida tobora ko'proq ta'kidlamoqda. Samarali rahbarlik pedagogik amaliyotni yaxshilashga, xodimlarni rivojlantirishga va institutsional

barqarorlikka hissa qo'shadi [1; 25-26]. Ushbu global kontekstda Yaponiyada tashkil qilingan ishlar mazkur yo'nalishda yuqori darajadagi va professional tizimning yorqin namunasidir.

Yaponcha yondashuv milliy ta'lim siyosati, madaniy qadriyatlar va kuchli me'yoriy talablar asosida shakllanadi. Ushbu maqola Yaponiyadagi maktabgacha ta'lim rahbarlarini tayyorlash tizimining o'ziga xos xususiyatlarini o'rganishga va mavjud statistik ma'lumotlardan foydalangan holda uning samaradorligini tahlil qilishga qaratilgan.

Yaponiyada maktabgacha ta'lim tizimi

Yaponiya bolalar bog'chasi ta'lim sektori bog'cha (yōchien), bolalar parvarishi maktablari (hoikuen) va birlashtirilgan erta bolalar ta'limi va parvarishi muassasalari (nintei kodomo-en) ni o'z ichiga oladi. Milliy statistikaga ko'ra, 3-5 yoshdagi bolalarning 90% dan ortig'i bolalar bog'chasi ta'limida qatnashmoqda, bu esa Yaponiya OOEChD mamlakatlari orasida ishtirok etish bo'yicha yetakchilardan biri hisoblanadi.

2020-yillarning boshida Yaponiya taxminan 14,000 ta bog'cha va 23,000 dan ortiq bolalar parvarishi maktablariga ega. Shuning uchun bolalar bog'chasi rahbarlari nafaqat ta'lim jarayonlarini, balki xodimlarni muvofiqlashtirish, qonunlarga rioya qilish va oilalar hamda mahalliy jamoalar bilan hamkorlikni boshqarishlari kerak.

Yaponiyaning maktabgacha ta'lim sektoriga ikki turdagi bolalar bog'chalari (yōchien va hoikuen) hamda integratsiyalashgan erta yoshdagi bolalar ta'limi va parvarishlash muassasalari (nintei kodomo-en) kiradi. Yōchien Ta'lim vazirligiga qarashli (MEXT) bo'lib, u 3-5 yoshli bolalarning ta'limiga va maktabga tayyorlovga e'tibor qaratadi, Hoikuen esa Mehnat va sog'liqni saqlash vazirligiga (MHLW) qarashli bo'lib, ishlash vaqti davomida bolalariga qarash imkoniyatiga ega bo'lmagan ota-onalar uchun to'liq kunlik parvarishni (0-5 yosh) ta'minlaydi. Nintei kodomo-en (ikki vazirlik MEXT va MHLW doirasidagi qo'shma tuzilma) esa ham ta'lim, ham parvarishni bitta muassasada birlashtiradi (0-5 yosh) va keng qamrovli xizmatlarni taklif qilish orqali mavjud bo'shliqni to'ldiradi. Yaponiyaning milliy statistika ma'lumotlariga ko'ra, ushbu davlatda

3-5 yoshdagi bolalarning 90% dan ortig'i maktabgacha ta'lim bilan qamrab olingan. Bu o'z navbatida Yaponiyaning IHTTga a'zo davlatlar orasida yetakchilar qatoriga kirishini ta'minlaydi [2].

2020-yillar boshidagi holatga ko'ra, Yaponiyada 14 mingga yaqin yōchien va 23 mingdan ortiq hoikuen faoliyat yuritgan va bu sonlar bugungi kunga kelib ortgan. Shu sababli, maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarlari nafaqat ta'lim jarayonlarini, balki xodimlarni muvofiqlashtirish, tartib-qoidalarga rioya qilish, oilalar va mahalliy birlashmalar bilan hamkorlikni ham boshqarishlari kerakligini ko'rishimiz mumkin.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarini tayyorlash va malakasini oshirish

Yapon tizimining o'ziga xos xususiyati rasmiy malaka, amaliy qobiliyatlar va kasbiy tajribaga urg'u berishdir [3]. Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarlari, qoida tariqasida, o'qituvchilik yoki bolalarni parvarish qilish litsenziyasiga ega bo'lishlari va rahbarlik lavozimlarini egallashdan oldin bir necha yillik amaliy tajribaga ega bo'lishlari kerak. Rahbarlikka tayyorgarlik ko'pincha oliy ta'lim dasturlariga kiritilgan bo'lib, unda nomzodlar pedagogika, ta'limni boshqarish, bolalarni rivojlantirish va huquqiy me'yorlarni o'rganadilar.

IHTT hisobotiga ko'ra Yaponiyada 2024-yilda so'rovdan oldingi 12 oy ichida treningda qatnashgan maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarining ulushi ma'lumotlari mavjud bo'lgan barcha mamlakatlar orasida eng yuqori ko'rsatkichlardan biri bo'lgan (43,2%, 2-o'rin

13tadan), bu uzluksiz kasbiy ta'lim va samarali ta'lim yetakchiligini rivojlantirishga kuchli e'tiborni aks ettiradi. Rahbarlarning bunday yuqori darajadagi ishtiroki pedagogik mahoratning rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi, xodimlarni nazorat qilish ko'nikmalarini oshiradi va erta yoshdagi bolalar ta'limining umumiy sifatini oshirishga yordam beradi.

Qayta tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirish

Yaponiyada erta yoshdagi bolalar ta'limi va parvarishi xodimlari va rahbarlari mahalliy hukumat, universitetlar va soha tashkilotlari tomonidan taqdim etiladigan malaka oshirish tadbirlarida muntazam ishtirok etishlari odatiy holdir. IHTTning (2024) so'rovnomasidagi ma'lumotlarga ko'ra, Yaponiyadagi deyarli barcha boshlang'ich maktabgacha ta'lim xodimlari (70%) o'rta darajadan yuqori ma'lumotga ega ekanliklarini va ish bilan bog'liq ta'limda aktiv ishtirok etganliklarini ta'kidlaydilar. Ushbu ma'lumotlar kasbiy rivojlanish pedagogik sifat va yetakchilik qobiliyatini oshirish uchun muntazam amaliyotning bir qismi bo'lgan muhit mavjudligini ko'rsatadi.

Sifatni ta'minlash va madaniy mezonlar

Yaponiyada maktabgacha ta'limda rahbar kadrlarni tayyorlash milliy sifatni ta'minlash tizimlari bilan chambarchas bog'liq. Maktabgacha ta'lim muassasalari muntazam ravishda o'z-o'zini baholaydi va 2021-yilda MEXT tomonidan o'tkazilgan so'rovga ko'ra, o'z-o'zini baholashni amalga oshiruvchi muassasalar orasida 96,6 foizi baholash natijalarini o'z boshqaruv organiga xabar qilgan, bu esa sifatni baholash amaliyotiga keng jalb etilganligini ko'rsatadi [5]. Ushbu tizimli yondashuv institutsional javobgarlikni doimiy ravishda takomillashtirishni qo'llab-quvvatlaydi, garchi tashqi tekshiruv darajasi turli sharoitlarda farq qilsa ham.

Jamoaviylik, hamjihatlik va umumiy mas'uliyat kabi madaniy qadriyatlar rahbarlik faoliyatiga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Yaponiya maktabgacha ta'lim muassasalari rahbarlari ierarxik nazoratdan ko'ra jamoaviy ish, kelishuvni shakllantirish va xodimlarga murabbiylik qilishni afzal ko'radilar. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bunday rahbarlik uslubi xodimlar almashinuvining nisbatan pastligi va barqaror institutsional muhitga hissa qo'shadi.

Xulosa

Yaponiyada maktabgacha ta'lim muassasalari rahbarlarini tayyorlash va qayta tayyorlash tizimi qat'iy malaka talablari, uzluksiz kasbiy rivojlanish, sifatni ta'minlashning kuchli mexanizmlari va madaniyatga asoslangan rahbarlik amaliyoti bilan ajralib turadi. Statistik ma'lumotlar maktabgacha ta'lim tizimida izchillik va sifatni ta'minlashda ushbu modelning samaradorligini tasdiqlaydi. Bugungi kunda demografik o'zgarishlar va ma'muriy yuk bilan bog'liq muammolar yuzaga kelayotganiga qaramay, Yaponiyaning yetakchilikni rivojlantirishga tizimli yondashuvi xalqaro miqyosda erta yoshdagi bolalar ta'lim tizimini mustahkamlash uchun qimmatli saboqlar beradi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. OECD (2025), Results from TALIS Starting Strong 2024: Strengthening Early Childhood Education and Care, TALIS, OECD Publishing, Paris
2. Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (MEXT). White Paper on Education, Culture, Sports, Science and Technology. Tokyo, 2021.
3. <https://www.redalyc.org/journal/2810/281074760007/html/>

4. OECD (2021), Starting Strong VI: Supporting Meaningful Interactions in Early Childhood Education and Care, Starting Strong, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/f47a06ae-en>.
5. https://www.mext.go.jp/content/20210511-mxt_youji-000014566_13.pdf
6. <https://gpseducation.oecd.org/CountryProfile?primaryCountry=JPN&treshold=5&topic=TS>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

I RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, yanvar

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar. I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 2-jild, 1-son (yanvar, 2026-yil). – 80 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 8-yanvar

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.